

Brussel, 6 juli 2021
(OR. en)

10152/21

**Interinstitutioneel dossier:
2021/0159 (NLE)**

**ECOFIN 638
CADREFIN 333
UEM 173
FIN 514**

WETGEVINGSBESLUITEN EN ANDERE INSTRUMENTEN

Betreft: UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD betreffende de goedkeuring van
de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Griekenland

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE RAAD

van ...

**betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan
voor Griekenland**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit¹, en met name artikel 20,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

¹ PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De COVID-19-uitbraak heeft ontwrichtende gevolgen gehad voor de Griekse economie. In 2019 bedroeg het bruto binnenlands product (bbp) per hoofd van de bevolking in lopende prijzen van Griekenland 55 % van het Uniegemiddelde. Volgens de voorjaarsprognoses 2021 van de Commissie is het reële bbp van Griekenland in 2020 gedaald met 8,2 % en wordt verwacht dat het over 2020 en 2021 samen zal zijn gedaald met 4,5 %. Bestaande factoren die de economische prestaties op de middellange termijn beïnvloeden, zijn met name het hoge percentage langdurig werklozen, de lage productiviteitsgroei doordat de economische bedrijvigheid is geconcentreerd in traditionele en weinig innovatieve sectoren. Daarbij komt nog dat de grote regeldruk, bureaucratie en een trage en inefficiënte rechtspraak private investeringen belemmeren.

- (2) Op 9 juli 2019 en op 20 juli 2020 heeft de Raad in het kader van het Europees Semester aanbevelingen gericht tot Griekenland. De Raad heeft Griekenland in 2019 met name aanbevolen om in 2019 en 2020: a) een duurzaam economisch herstel tot stand te brengen en de buitensporige macro-economische onevenwichtigheden aan te pakken door hervormingen voort te zetten en te voltooien in overeenstemming met de post-programmatoezeggingen die zijn gedaan op de vergadering van de Eurogroep van 22 juni 2018 (landspecifieke aanbeveling nr. 1 van 2019)¹, en b) het investeringsgerelateerd economisch beleid toe te spitsen op duurzaam vervoer en logistiek, milieubescherming, energie-efficiëntie, hernieuwbare energie en interconnectieprojecten, digitale technologieën, O&O, onderwijs, vaardigheden, inzetbaarheid, gezondheid en de vernieuwing van stedelijke gebieden, rekening houdende met regionale verschillen en de noodzaak sociale integratie te waarborgen (landspecifieke aanbeveling nr. 2 van 2019). In 2020 heeft de Raad Griekenland de aanbeveling gedaan om in 2020 en 2021 actie te ondernemen om: a) overeenkomstig de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact alle maatregelen te nemen die nodig zijn om de pandemie doeltreffend aan te pakken, de economie te stimuleren en het daaropvolgende herstel te ondersteunen; als de economische omstandigheden dit toelaten, begrotingsbeleid te voeren dat gericht is op het tot stand brengen van prudente begrotingssituaties op middellange termijn en het waarborgen van de houdbaarheid van de schuld, waarbij de investeringen worden verhoogd; de veerkracht van het zorgstelsel te versterken en te zorgen voor adequate en gelijke toegang tot de gezondheidszorg (landspecifieke aanbeveling nr. 1 van 2020); b) de effecten op de werkgelegenheid en de sociale effecten van de crisis te beperken, onder meer door maatregelen te nemen zoals regelingen voor werktijdverkorting en te zorgen voor effectieve activeringssteun (landspecifieke aanbeveling nr. 2 van 2020);

¹ Deze beleidstoezeggingen betreffen structurele hervormingen die zijn ingezet in het kader van de economische aanpassingsprogramma's om de Griekse economie beter te doen functioneren. De tijdslijn hiervoor loopt tot medio 2022. Zij worden gemonitord in het kader van verscherpt toezicht en de kwartaalevaluatie van de gemaakte progressie. De klemtoon ligt daarbij met name op de volgende domeinen: a) budgettair en budgettair-structureel beleid; b) sociale voorzieningen; c) financiële stabiliteit; d) arbeids- en productmarkten; e) de *Hellenic Corporation of Assets and Participations* en privatisering, en f) de modernisering van de overheidsdiensten.

c) snel maatregelen uit te rollen om de economie liquiditeit, een blijvende kredietstroom en andere vormen van financiering te verschaffen, waarbij de klemtoon met name ligt op het midden- en kleinbedrijf dat het zwaarst door de crisis wordt getroffen; mature publieke investeringsprojecten te vervroegen en private investeringen aan te moedigen om het economisch herstel te bevorderen; de investeringen toe te spitsen op de groene en digitale transitie, met name op veilig en duurzaam vervoer en logistiek, het schoon en efficiënt opwekken en gebruiken van energie, milieu-infrastructuur, digitale infrastructuur met een zeer grote capaciteit en digitale vaardigheden; de doelmatigheid en digitalisering van de overheidsdiensten te verbeteren en de digitale transformatie van bedrijven te bevorderen (landspecifieke aanbeveling nr. 3 van 2020); en d) de hervormingen in overeenstemming met de post-programmatoezeggingen die zijn gedaan op de vergadering van de Eurogroep van 22 juni 2018, voort te zetten en te voltooien om een duurzaam economisch herstel opnieuw op te starten, wanneer de vanwege de COVID- 19-uitbraak opgelegde beperkingen stapsgewijs zullen worden versoepeld (landspecifieke aanbeveling nr. 4 van 2020). De Commissie heeft een beoordeling gemaakt van de progressie bij de uitvoering van deze landspecifieke aanbevelingen toen het herstel- en veerkrachtplan is ingediend en is tot de bevinding gekomen dat aanzienlijke progressie is gemaakt met betrekking tot de aanbeveling om de pandemie doeltreffend aan te pakken, onder meer door het uitvoeren van maatregelen zoals regelingen werktijdverkorting en het verschaffen van liquiditeit aan getroffen ondernemingen, maar ook wat betreft de aanbeveling om de hervormingen in overeenstemming met de post-programmatoezeggingen die op de vergadering van de Eurogroep van 22 juni 2018 zijn gedaan, voort te zetten en te voltooien.

- (3) Op 26 mei 2021 heeft de Commissie een diepgaande evaluatie op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad¹ voor Griekenland bekendgemaakt. Op basis van haar analyse heeft de Commissie geconcludeerd dat Griekenland buitensporige macro-economische onevenwichtigheden ondervindt, die met name verband houden met de hoge overheidsschuld, onvolledig herstel van het externe evenwicht en het hoge aandeel niet-renderende leningen, tegen een achtergrond van hoge werkloosheid en lage potentiële groei.
- (4) De Raad heeft in zijn aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone aanbevolen dat de lidstaten van de eurozone actie ondernemen, waaronder door middel van hun herstel- en veerkrachtplannen, om onder meer voor een beleidskoers te zorgen die het herstel ondersteunt, en convergentie, veerkracht en duurzame en inclusieve groei verder te verbeteren. De Raad heeft de lidstaten van de eurozone in zijn aanbeveling ook aanbevolen om nationale institutionele kaders te versterken, te zorgen voor macrofinanciële stabiliteit, de economische en monetaire unie te voltooien en de internationale rol van de euro te versterken.

¹ Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

- (5) Op 27 april 2021 heeft Griekenland overeenkomstig artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 zijn herstel- en veerkrachtplan bij de Commissie ingediend. Die indiening volgde op een in overeenstemming met het nationale juridische kader uitgevoerd raadplegingsproces, waarbij lokale en regionale overheden, sociale partners, organisaties uit het maatschappelijke middenveld en andere relevante belanghebbenden zijn betrokken. Nationale zeggenschap over de herstel- en veerkrachtplannen schraagt de succesvolle uitvoering en het blijvende effect ervan op het nationale niveau en de geloofwaardigheid op het Europese niveau. Op grond van artikel 19 van Verordening (EU) 2021/241 heeft de Commissie de relevantie, doeltreffendheid, efficiëntie en samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de beoordelingsrichtsnoeren van bijlage V bij die verordening.
- (6) De herstel- en veerkrachtplannen moeten de algemene doelstellingen nastreven van de herstel- en veerkrachtfaciliteit die bij Verordening (EU) 2021/241 (de “faciliteit”) is ingesteld, en van het herstelinstrument voor de Europese Unie dat door Verordening (EU) 2020/2094 van de Raad¹ is opgezet om het herstel in de nasleep van de COVID-19-crisis te ondersteunen. Zij moeten de economische, sociale en territoriale cohesie van de Unie bevorderen door bij te dragen aan de in artikel 3 van Verordening (EU) 2021/241 bedoelde zes pijlers.

¹ Verordening (EU) 2020/2094 van de Raad van 14 december 2020 tot vaststelling van een herstelinstrument van de Europese Unie ter ondersteuning van het herstel na de COVID-19-crisis (PB L 433I van 22.12.2020, blz. 23).

- (7) De uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen van de lidstaten zal een gecoördineerde inspanning met hervormingen en investeringen in de hele Unie vormen. Door middel van gecoördineerde en gelijktijdige uitvoering en de uitvoering van grensoverschrijdende en meerlandenprojecten, zullen dergelijke hervormingen en investeringen elkaar onderling versterken en zullen zij positieve overloopeffecten in de Unie genereren. Zo zal ongeveer een derde van het effect van de faciliteit op de groei en banencreatie in de lidstaten afkomstig zijn van overloopeffecten uit andere lidstaten.

Evenwichtige respons die bijdraagt aan de zes pijlers

- (8) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt a), van en bijlage V, criterium 2.1, bij de Verordening (EU) 2021/241 vormt het herstel- en veerkrachtplan in hoge mate (score A) een alomvattende en voldoende evenwichtige respons op de economische en sociale situatie en draagt het zodoende bij aan elk van de zes in artikel 3 van die verordening bedoelde pijlers, daarbij rekening houdende met de specifieke uitdagingen waarmee de betrokken lidstaat wordt geconfronteerd en de financiële toewijzing voor de betrokken lidstaat en de gevraagde steun via leningen.

- (9) In artikel 3 van Verordening (EU) 2021/241 is bepaald dat het toepassingsgebied van de faciliteit beleidsgebieden bestrijkt die van Europees belang zijn en die in zes pijlers zijn ondergebracht: a) groene transitie; b) digitale transformatie; c) slimme, duurzame en inclusieve groei, met inbegrip van economische cohesie, banen, productiviteit, concurrentievermogen, onderzoek, ontwikkeling en innovatie, en een goed functionerende interne markt met sterke kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's); d) sociale en territoriale cohesie; e) gezondheid en economische, sociale en institutionele veerkracht, met het oog op onder andere het vergroten van crisisparaatheid en van het reactievermogen bij crisissituaties, en f) beleid voor de volgende generatie, kinderen en jongeren, zoals onderwijs en vaardigheden. De hervormingen en investeringen in het herstel- en veerkrachtplan dragen bij aan al deze zes pijlers. Daarnaast is er een algemeen evenwicht tussen de pijlers c), d), e) en f). Daarom vormt het herstel- en veerkrachtplan in hoge mate een alomvattende en voldoende evenwichtige respons op de economische en sociale situatie van Griekenland.

- (10) Wat meer bepaald de groene transitie betreft, bevat het herstel- en veerkrachtplan maatregelen om Griekenland te laten overstappen naar een koolstofarm energiemodel, broeikasgasemissies te reduceren, het gebruik van hernieuwbare energiebronnen te verhogen, energie-efficiëntie en de energierenovatie van gebouwen te bevorderen, duurzame vervoersvormen te introduceren en het natuurlijke milieu te beschermen. Bij hervormingen en investeringen op het gebied van digitale transformatie gaat het om het verbeteren van de connectiviteit en de breedbanddekking, de digitalisering van overheidsdiensten en sleutelsectoren van de economie, en de ontwikkeling van digitale infrastructuur en digitale vaardigheden. Om duurzame en inclusieve groei te ondersteunen, voorziet het herstel- en veerkrachtplan in maatregelen om private investeringen – ook voor het mkb – te versterken, het ondernemingsklimaat te verbeteren, onderzoek, ontwikkeling en innovatieprestaties te stimuleren, de werkgelegenheid te verhogen en vaardigheden aan banen te koppelen, en de overheidsdiensten en de rechtspraak doelmatiger te laten functioneren. Voorts zijn er gerichte maatregelen om de sociale cohesie te versterken door uitdagingen aan te pakken op het gebied van arbeidsmarktparticipatie, ontwikkeling van vaardigheden en gelijke kansen, terwijl een aantal investeringen de territoriale cohesie bevordert. Voorts bevat het herstel- en veerkrachtplan, om negatieve schokken tegen te gaan en beter op crises te reageren, initiatieven om hardnekkige problemen in de zorg en de sociale zekerheid aan te pakken (sociale veerkracht), om duurzame overheidsfinanciën, veerkracht van de financiële sector en diversificatie van de economische bedrijvigheid te stimuleren (economische veerkracht) en om te zorgen voor efficiënte overheidsdiensten en behoorlijk bestuur (institutionele veerkracht). Wat beleidsinitiatieven voor de komende generatie betreft, beogen hervormingen en investeringen op alle onderwijsniveaus processen en infrastructuur te digitaliseren en digitale vaardigheden van jongeren te ontwikkelen, terwijl bij andere maatregelen de klemtoon ligt op voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang.

- (11) Griekenland zet in op het stimuleren van private investeringen, via een leningfaciliteit die van de volgende distributiekkanalen gebruik moet maken: a) internationale financiële instellingen – via operationele overeenkomsten; b) commerciële banken – via een open selectieoproep; c) een equityplatform – via een mandaatsovereenkomst; en d) het nationaal InvestEU-compartiment – via een bijdrageovereenkomst. Deze overeenkomsten en de oproep voor de selectie van commerciële banken moeten bepalingen bevatten over de selectiecriteria van gesteunde ondernemingen met inachtneming van Verordening (EU) 2021/241 en de technische richtsnoeren die zijn opgenomen in de mededeling van de Commissie met als titel “Technische richtsnoeren over de toepassing van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” in het kader van de verordening betreffende de faciliteit voor herstel en veerkracht”¹ (de “technische richtsnoeren voor “geen ernstige afbreuk doen””), die het gebruik voorschrijven van een duurzaamheidstoets, een lijst van uitgesloten activiteiten, wettelijk verplichte compliancechecks door een onafhankelijke accountant bij van de duurzaamheidstoets vrijgestelde transacties, en de selectie van activiteiten met inachtneming van relevante Unie- en nationale milieuwetgeving. De toezegging voor internationale financiële instellingen, commerciële banken en InvestEU om middelen te investeren ten behoeve van de klimaattransitie en de digitale transitie, moet worden uitgevoerd aan de hand van de methodologie in de bijlagen VI en VII bij Verordening (EU) 2021/241, terwijl onafhankelijke accountants de inachtneming moeten nagaan van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” en de klimaatdoelstellingen en digitale doelstellingen in het kader van Verordening (EU) 2021/241.

¹ PB C 58 van 18.2.2021, blz. 1.

Aanpak van alle of een significant deel van de in de landspecifieke aanbevelingen vastgestelde uitdagingen

- (12) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b), van en bijlage V, criterium 2.2, bij Verordening (EU) 2021/241 zou het herstel- en veerkrachtplan moeten bijdragen aan de doeltreffende aanpak van alle of een significant deel van de uitdagingen (score A) die zijn vastgesteld in de relevante aan Griekenland gerichte landspecifieke aanbevelingen, met inbegrip van de begrotingsaspecten daarvan, en de aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011, of uitdagingen die zijn vastgesteld in andere relevante documenten die de Commissie officieel heeft goedgekeurd in het kader van het Europees Semester. Wat betreft landspecifieke aanbeveling nr. 1 van 2019 en landspecifieke aanbeveling nr. 4 van 2020, het beleid dat wordt gevoerd om de specifieke toezeggingen uit te voeren die Griekenland op de vergadering van de Eurogroep van 22 juni 2018 heeft gedaan, zal verder worden gemonitord in het kader van het verscherpt toezicht.
- (13) De aanbevelingen in verband met de onmiddellijke respons vanuit het begrotingsbeleid op de pandemie kunnen worden geacht buiten het toepassingsgebied van het herstel- en veerkrachtplan van Griekenland te vallen. In overeenstemming met de bepalingen van de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact, en als reactie op de COVID-19-pandemie en de daaruit voortvloeiende economische neergang, heeft Griekenland begrotingsmaatregelen vastgesteld om de capaciteit van zijn zorgstelsel te vergroten, de pandemie in te dammen en bijstand te verlenen aan personen en sectoren die bijzonder zijn getroffen. Deze krachtige beleidsrespons heeft de bbp-krimp verzacht, hetgeen op zijn beurt de stijging van het overheidstekort en de overheidsschuld heeft getemperd¹.

¹ Aanbeveling voor een aanbeveling van de Raad met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2021 van Griekenland.

- (14) Het herstel- en veerkrachtplan bevat ook een uitgebreide reeks elkaar onderling versterkende hervormingen en investeringen die bijdragen aan een daadwerkelijke oplossing voor alle of een aanzienlijk deel van de economische en sociale uitdagingen die zijn geschetst in de landspecifieke aanbevelingen die de Raad in 2019 en 2020 in het kader van het Europees Semester tot Griekenland heeft gericht, met name wat betreft de kwaliteit en houdbaarheid van de overheidsfinanciën; de toegankelijkheid en veerkracht van het zorgstelsel; het actief arbeidsmarktbeleid; beleid ten behoeve van publieke en private investeringen op het gebied van onderwijs, vaardigheden en inzetbaarheid; onderzoek en ontwikkeling; veiligheid en duurzaamheid van het vervoer en de logistiek; schone en efficiënte productie en schoon en efficiënt gebruik van energie, met inbegrip van projecten voor hernieuwbare energie en interconnectie; milieu-infrastructuur; stadsvernieuwing, en de digitale transformatie van de overheidsdiensten en het bedrijfsleven. Het herstel- en veerkrachtplan bevat ook een aanzienlijk aantal maatregelen die een antwoord bieden op uitdagingen op het gebied van structureel begrotingsbeleid, sociale voorzieningen, financiële stabiliteit, arbeids- en productmarkten, en de modernisering van de overheidsdiensten, die zodoende een follow-up van, verruiming van en aanvulling op post-programmatoezeggingen zijn. Op de middellange termijn zou de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, doordat het sterk de klemtoon legt op investeringen, werkgelegenheid en productiviteitsverhogende beleidsinitiatieven, het economisch herstel moeten schragen en zo bijdragen aan het behalen van een prudente begrotingspositie en het garanderen van de houdbaarheid van de schuld in overeenstemming met de desbetreffende landspecifieke aanbeveling (landspecifieke aanbeveling nr. 1 van 2020). De voorgestelde maatregelen voor een actief arbeidsmarktbeleid zijn divers en gericht op groepen die ondersteuning behoeven. Zij zetten in op banencreatie en dragen tegelijk bij aan de groene transitie (landspecifieke aanbeveling nr. 2 van 2020). Het herstel- en veerkrachtplan omvat maatregelen om aanzienlijke uitdagingen aan te pakken wat het Griekse onderwijsstelsel betreft en voorziet in behoorlijke investeringen in vaardigheden via een leven lang leren, met sterke aandacht voor digitale transformatie in beide onderwijssegmenten (landspecifieke aanbeveling nr. 3 van 2020 en landspecifieke aanbeveling nr. 2 van 2019). Gerichte maatregelen worden voorgesteld om de maatschappelijke integratie van kwetsbare groepen te bevorderen, zoals mensen met een handicap en dak- en thuislozen, Roma en mensen in extreme armoede, terwijl er daarnaast ook een aantal maatregelen is om de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen te bevorderen (landspecifieke aanbeveling nr. 2 van 2020).

- (15) Het herstel- en veerkrachtplan voorziet in het versnellen van de uitvoering van volwassen publieke investeringsprojecten en het bevorderen van private investeringen in prioritaire sectoren, onder meer in sectoren die bijdragen aan de digitale en groene transitie, met maatregelen voor energie-efficiëntie, duurzaam vervoer, milieubescherming en stadsvernieuwing, die in verhouding staan tot de daarmee samenhangende uitdagingen, in lijn met de landspecifieke aanbevelingen inzake publieke en private investeringen (landspecifieke aanbeveling nr. 3 van 2020 en landspecifieke aanbeveling nr. 2 van 2019). Daarnaast helpt het herstel- en veerkrachtplan om de uitdagingen aan te pakken op het gebied van de digitalisering van de overheidsdiensten en het bedrijfsleven (landspecifieke aanbeveling nr. 3 van 2020 en landspecifieke aanbeveling nr. 2 van 2019). Het herstel- en veerkrachtplan bouwt voort en is een aanvulling op cruciale structurele hervormingen die in het kader van de economische aanpassingsprogramma's zijn ingezet, om het ruimere functioneren van de economie te verbeteren, en die momenteel worden gemonitord in het kader van het raamwerk voor verscherpt toezicht. Het herstel- en veerkrachtplan komt met ambitieuze hervormingen van het ondernemingsklimaat, het arbeidsmarktbeleid en het sociaal beleid, het zorgstelsel en de overheidsdiensten, met inbegrip van de belastingdienst en de rechtspraak. Deze hervormingen worden geflankeerd door investeringen die de uitvoering ervan ondersteunen (landspecifieke aanbeveling nr. 4 van 2020 en landspecifieke aanbeveling nr. 1 van 2019).

- (16) Door de aanpak van de bovengenoemde uitdagingen zal de uitvoering van het herstel- naar verwachting ook bijdragen aan het corrigeren van de buitensporige macro-economische onevenwichtigheden die Griekenland ondervindt, als vermeld in de op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 gedane aanbevelingen van 2019 en 2020, met name wat betreft de hoge overheidsschuld, het onvolledige herstel van het externe evenwicht en het hoge aandeel niet-renderende leningen, tegen een achtergrond van hoge werkloosheid en lage potentiële groei.

Bijdrage aan het groeipotentieel, de jobcreatie en de economische, sociale en institutionele veerkracht

- (17) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt c), van en bijlage V, criterium 2.3, bij Verordening (EU) 2021/241 zal het herstel- en veerkrachtplan naar verwachting een hoge impact hebben (score A) op het versterken van het groeipotentieel, de banencreatie en de economische, sociale en institutionele veerkracht van Griekenland, waarmee wordt bijgedragen aan de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten, onder meer door de bevordering van beleidsinitiatieven voor kinderen en jongeren, alsmede op het verzachten van de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-crisis en daarmee het bevorderen van de economische, sociale en territoriale cohesie en de convergentie binnen Griekenland en binnen de Unie.

- (18) Uit simulaties van de diensten van de Commissie blijkt dat het herstel- en veerkrachtplan, samen met de overige maatregelen van het herstelinstrument van de Europese Unie, het potentieel heeft om het reële bbp van Griekenland tegen 2026 met 2,1 tot 3,3 % te doen stijgen, het mogelijke positieve effect van structurele hervormingen, dat substantieel kan zijn, niet inbegrepen. Het herstel- en veerkrachtplan bouwt voort op en sluit aan bij het uitgebreide ontwikkelingsplan voor de Griekse economie dat in november 2020 is bekendgemaakt. Zo biedt het een oplossing voor de belangrijkste hinderpalen voor groei op lange termijn in Griekenland, en met name de aanzienlijke investeringskloof en de noodzaak om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren, maar ook de efficiëntie en de kwaliteit van de overheidsdiensten en de rechtspraak. De uitvoering van de plannen voor een actief arbeidsmarktbeleid en voor omscholing en bijscholing dragen het potentieel in zich om de arbeidsmarktparticipatie en de werkgelegenheid – ook van vrouwen – te vergroten.
- (19) De productiviteit van de economie zou dankzij diverse maatregelen moeten stijgen. Sommige hervormingen moeten het ondernemingsklimaat verbeteren en ondernemen gemakkelijker helpen te maken, hetgeen wordt aangevuld met stappen vooruit op het gebied van digitalisering. De verwachting is dat de overheidsdiensten worden gemoderniseerd en de regeldruk zou moeten afnemen, terwijl verbeteringen bij de belastingdienst voor een groeivriendelijk fiscaal klimaat zouden helpen te zorgen. Het herstel- en veerkrachtplan bevat een ambitieuze agenda om de efficiëntie en de kwaliteit van de rechtspraak te verbeteren via digitalisering, herziening van de gerechtelijke kaarten en projecten om in fysiek en menselijk kapitaal te investeren. Voorts zullen extra middelen die via de leningfaciliteit naar de private sector gaan, private investeringen stimuleren.

- (20) Het herstel- en veerkrachtplan bevat een uitgebreide reeks maatregelen om tekortkomingen op de arbeidsmarkt weg te werken en de sociale cohesie te verbeteren. Deze maatregelen zullen zorgen voor capaciteitsopbouw bij arbeidsbemiddelingsdiensten en sociale diensten. De ingrijpende herziening van het wetboek voor arbeidsrecht en verbeteringen van de efficiëntie van de overheidsdiensten dankzij digitalisering en betere monitoring van de arbeidsmarkt zouden de kwetsbaarheid voor schokken moeten verminderen. Voorts zouden deze maatregelen aan de cohesie moeten bijdragen doordat zij arbeidsmarktparticipatie stimuleren, onder meer van kwetsbare groepen.
- (21) De uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan zou daadwerkelijk moeten helpen om talrijke uitdagingen op werkgelegenheids- en sociaal gebied aan te pakken die van belang zijn voor de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten. Om gelijke kansen op en gelijke toegang tot de arbeidsmarkt te bevorderen, denkt het herstel- en veerkrachtplan aan een nieuwe strategie voor een leven lang leren en een modernisering van het stelsel voor bijscholing en omscholing. De hervorming zou de thans versnipperde programma's nieuw vormgeven en aanpassen, nieuwe curricula ontwikkelen die aansluiten bij de behoeften van de arbeidsmarkt, en zorgen voor een beoordelingsraamwerk voor de aanbieders van bijscholingsprogramma's. Ook wordt gedacht aan investeringen om beroepsonderwijs en -opleiding verder te moderniseren. Om de dynamiek van de arbeidsmarkt te verbeteren, wil Griekenland ook sterk investeren in programma's voor bijscholing en omscholing.

Geen ernstige afbreuk doen

- (22) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt d), van en bijlage V, criterium 2.4, bij Verordening (EU) 2021/241 zal het herstel- en veerkrachtplan naar verwachting waarborgen dat geen enkele van de daarin opgenomen maatregelen voor de uitvoering van hervormingen en investeringsprojecten ernstig afbreuk doet aan milieudoelstellingen (score A) in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad¹ (het beginsel “geen ernstige afbreuk doen”).
- (23) Voor elk van de maatregelen zou het herstel- en veerkrachtplan moeten waarborgen dat geen ernstige afbreuk wordt gedaan aan een van de zes milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) No 2020/852: klimaatmitigatie, klimaatadaptatie, duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen, circulaire economie, de preventie en bestrijding van verontreiniging, en de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen. Griekenland heeft overeenkomstig de technische richtsnoeren voor “geen ernstige afbreuk doen” onderbouwing verstrekt. Waar nodig, heeft Griekenland de uitvoering voorgesteld van mitigerende maatregelen om te garanderen dat ernstige afbreuk wordt vermeden, wat door middel van de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen zou moeten worden gewaarborgd.

¹ Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088 (PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13).

- (24) Bijzondere aandacht is besteed aan horizontale regelingen, met inbegrip van regelingen waarin een lening wordt gevraagd, waarbij de voorwaarden voor de inachtneming van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” zijn vastgelegd in de vormgeving van de regelingen en moeten zijn uitgewerkt in een mijlpaal of streefdoel.

Bijdrage tot de groene transitie, met inbegrip biodiversiteit

- (25) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt e), van en bijlage V, criterium 2.5, bij Verordening (EU) 2021/241 bevat het herstel- en veerkrachtplan maatregelen die daadwerkelijk in hoge mate bijdragen (score A) aan de groene transitie, met inbegrip van biodiversiteit, of om de daaruit voortvloeiende uitdagingen aan te pakken. De maatregelen ter ondersteuning van de klimaatdoelstellingen zijn goed voor 37,5 % van de totale toewijzing van het herstel- en veerkrachtplan, berekend overeenkomstig de in bijlage VI bij Verordening (EU) 2021/241 vastgestelde methode. Overeenkomstig artikel 17 van die verordening strookt het herstel- en veerkrachtplan met de informatie in het nationale energie- en klimaatplan 2030.
- (26) De hervormingen en investeringen zullen naar verwachting een aanzienlijke bijdrage leveren aan de verwezenlijking van de doelstellingen inzake decarbonisatie en energietransitie van Griekenland zoals die zijn beschreven in het nationale energie- en klimaatplan 2030 en de routekaart koolstofneutraliteit 2050 – en zouden zo bijdragen aan de klimaat- en milieudoelstellingen van de Unie. Een aantal van de investeringen die aan de groene transitie bijdragen, maakt deel uit van ruimere nationale plannen – zoals de langetermijnstrategie inzake renovatie, de afvalbeheerstrategie, herbebossing, circulaire economie en biodiversiteit – en zou moeten bijdragen aan de uitvoering van deze strategieën.

- (27) Het herstel- en veerkrachtplan bevat maatregelen die gericht zijn op een aantal uitdagingen op het gebied groene transitie. Wat schone energie betreft, bevat het herstel- en veerkrachtplan zowel hervormingen als investeringen die het aandeel van de hernieuwbare energiebronnen in de energiemix van Griekenland moeten vergroten. Aanzienlijke investeringen staan gepland om de energie-efficiëntie van de verouderende woningvoorraad in Griekenland te verbeteren, aangevuld met maatregelen gericht op huishoudens in energiearmoede. Andere aanzienlijke klimaat- en milieubijdragen worden geleverd door maatregelen ten behoeve van duurzame mobiliteit, via zowel hervormingen als investeringen die het stadsvervoer moeten verbeteren en de infrastructuur voor elektrische voertuigen moeten versterken. Het herstel- en veerkrachtplan bevat maatregelen die de biodiversiteit moeten ondersteunen, via herbebossing die aangetaste biosystemen moet herstellen, en de milieubescherming moeten versterken via de invoering van een monitoringsysteem van soorten en habitatsoorten. Het herstel- en veerkrachtplan bevat investeringen in duurzame landbouw die innovatie zouden moeten bevorderen en het milieu moeten beschermen door het milieuprofiel van landbouwbedrijven te verbeteren en door maatregelen voor klimaatmitigatie. Ten slotte zet de leningfaciliteit in op klimaatactiviteiten op een aantal specifieke terreinen, zoals energie-efficiëntie en demonstratieprojecten voor de private sector met aanzienlijke energiebesparing of reductie van broeikasgasemissies, nieuwe capaciteit voor energie uit hernieuwbare energiebronnen (zonne- en windenergie) en slimme energiesystemen.

- (28) Wat betreft de milieudoelstellingen zoals die in Verordening (EU) 2020/852 zijn vastgelegd, bevat het herstel- en veerkrachtplan maatregelen inzake klimaatmitigatie die de broeikasgasemissies moeten reduceren, vooral door de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren. Het herstel- en veerkrachtplan bevat een aantal maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie – zoals het opstellen van gemeentelijke bestemmingsplannen die naar verwachting zullen bijdragen aan stadsvernieuwing en gemeenten klimaatbestendiger maken – en op het gebied van de versterking van infrastructuur voor hoogwaterbescherming. Verder zijn aan maatregelen inzake watervoorziening en huishoudelijk afvalwater specifieke doelstellingen gekoppeld die waterlekken en energieverbruik moeten beperken – en zo moeten bijdragen aan een duurzamer gebruik van watervoorraden. Wat ten slotte biodiversiteit betreft, het herstel- en veerkrachtplan omvat een herbebossingsmaatregel die het bosareaal met 16 500 ha moet doen toenemen; hiervoor zullen vooral inheemse soorten worden gebruikt.

Bijdrage aan de digitale transitie

- (29) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt f), van en bijlage V, deel 2.6, bij Verordening (EU) 2021/241 bevat het herstel- en veerkrachtplan maatregelen die in hoge mate daadwerkelijk bijdragen (score A) aan de digitale transitie of de aanpak van de daaruit voortvloeiende uitdagingen. De maatregelen ter ondersteuning van de digitale doelstellingen zijn goed voor 23,3 % van de totale toewijzing van het herstel- en veerkrachtplan, berekend overeenkomstig de in bijlage VII bij Verordening (EU) 2021/241 vastgestelde methode.

- (30) Het herstel- en veerkrachtplan bevat maatregelen op het gebied van digitale transitie, doordat het de daarmee samenhangende uitdagingen aanpakt en al bij al goed is afgestemd op de centrale doelstellingen van de digitale strategie van de Unie en de digitale prioriteiten die de Commissie in de jaarlijkse strategie voor duurzame groei 2021 heeft vastgesteld. Bij deze maatregelen gaat het om connectiviteit, interoperabiliteit bij de vormgeving van publieke diensten, cybersecurity, artificiële intelligentie, ontwikkeling van digitale vaardigheden, beschikbaarheid van open data, en empowerment en gelijkwaardige deelname van vrouwen, ouderen en kwetsbare groepen aan het digitale tijdperk.
- Component 2.1 van het herstel- en veerkrachtplan bevat investeringen ten behoeve van de installatie van glasvezelinfrastructuur in gebouwen, de aanleg van 5G-netwerken die alle belangrijke Griekse snelwegen dekken, de aanleg van onderzeese kabels voor de interconnectie van Griekse eilanden en de interconnectie met Cyprus, en het gebruik van ruimtevaarttechnologie en -toepassingen. Hervormingen creëren het raamwerk dat nodig is om de overstap naar snelle breedbandverbindingen en de transitie naar 5G-technologie te helpen ondersteunen. Maatregelen in component 2.2 zetten in op de digitale transformatie van overheidsdiensten wat betreft archieven en versterkte digitale dienstverlening, verbetering van bedrijfsprocessen, meer interoperabiliteit tussen systemen en data, cybersecurity en datagovernancestrategieën en -beleid, en een ruimer gebruik van geavanceerde technologie zoals cloudcomputing en big data. Component 2.3 wil, mede in samenhang met maatregelen uit component 4.1, de invoering stimuleren van digitale technologieën in het bedrijfsleven – en met name het mkb – door de belangrijkste uitdagingen inzake digitale inclusie aan te pakken. Deze initiatieven moeten het mogelijk maken een digitaal zakelijk ecosysteem te creëren en zullen helpen om digitale diensten, dataplatforms en -ruimtes, en kassa's en betaalterminals (POS) die met nieuwe technologie werken, bij het mkb ingang te laten vinden.

Samen met andere maatregelen uit de componenten 4.1 en 4.6 zouden de maatregelen uit component 2.3 moeten bijdragen aan de digitale transitie van de Griekse industrie, aan het versnellen van de transitie ervan naar Industry 4.0 en aan de transformatie van businessmodellen die bedrijven concurrerender en veerkrachtiger moeten maken. Het herstel- en veerkrachtplan bevat (in component 3.2) maatregelen om de huidige digitale kloof in de dimensie van het menselijke kapitaal te dichten, door het stelsel voor een leven lang leren te moderniseren en aan te passen en door ervoor te zorgen dat het stelsel voor bij- en omscholing van werknemers beantwoordt aan de behoeften van de markt, met een klemtoon op digitale vaardigheden. Dergelijke maatregelen zouden de digitale kloof moeten helpen te dichten en de digitale basisgeletterdheid in de brede bevolking te versterken. Ten slotte moet de leningfaciliteit inzetten op digitale activiteiten op een aantal terreinen, met name via investeringen in breedbandnetwerken met zeer hoge capaciteit, investeringen voor de digitalisering van zowel het mkb als grote ondernemingen, investeringen in de ontwikkeling en uitrol van cybersecuritytechnologie, geavanceerde digitale technologieën en andere soorten ICT-infrastructuur.

- (31) De maatregelen uit het herstel- en veerkrachtplan die betrekking hebben op de digitale transitie, blijken goed in te spelen op de tekortkomingen van Griekenland op digitaal gebied zoals die zijn vastgesteld in de index van de digitale economie en samenleving (DESI). De verwachting is dat deze maatregelen bestaande nationale plannen en initiatieven daadwerkelijk aanvullen en, alles samengenomen, sterk aan de digitale transformatie van de Griekse economie en samenleving bijdragen doordat zij het concurrentievermogen en de veerkracht van de economie versterken, zonder de inclusie uit het oog te verliezen. Daarnaast zullen deze maatregelen voor een transformatieve verandering zorgen en een blijvend effect hebben.

Blijvend effect

- (32) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt g), van en bijlage V, criterium 2.7, bij Verordening (EU) 2021/241 zal het herstel- en veerkrachtplan naar verwachting in hoge mate een blijvend effect sorteren voor Griekenland (score A).

- (33) Het herstel- en veerkrachtplan bevat een reeks hervormingen die tot blijvende veranderingen in het beleid moeten leiden en aan de doeltreffende uitvoering ervan moeten bijdragen. Hervormingen om de regeldruk voor ondernemers te verlichten en de kwaliteit van wet- en regelgeving te verbeteren, zullen een gelijk speelveld voor bedrijven tot stand helpen te brengen en zullen het investeringspotentieel van Griekenland ontsluiten. Met het oog daarop zouden maatregelen ter versterking van het markttoezicht moeten bijdragen aan de effectieve beleidshandhaving. Wat betreft het energiebeleid, moet de stroomlijning van de procedure voor de vergunningverlening voor centrales op hernieuwbare energiebronnen een oplossing helpen te bieden voor de lange aanlooptijden voordat hernieuwbare energiebronnen kunnen worden ingezet, en de groene transitie van Griekenland ondersteunen, evenwel met inachtneming van de milieuwetgeving. Hervormingen van de financiële sector zetten in op het verbeteren van de besluitvorming inzake kredieten, op het verder uitbouwen van de markt voor niet-renderende leningen door informatieasymmetrie aan te pakken en op het versterken van de kapitaalmarkten, om zodoende de economische veerkracht van Griekenland bij toekomstige schokken te vergroten. Belangrijke initiatieven om de governance op alle niveaus van de overheidsdiensten te verbeteren, de aanwervingsprocedures te moderniseren en de nationale raamwerken voor overheidsopdrachten en corruptiebestrijding te versterken, zouden een oplossing moeten bieden voor inherente structurele zwakke punten. Aanzienlijke hervormingen van de rechtspraak beogen het systeem te moderniseren en de kwaliteit en efficiëntie ervan te verbeteren, onder meer door de herziening van de gerechtelijke kaart, door digitalisering en door bijscholing van rechters en griffiepersoneel.

- (34) De investeringen in het herstel- en veerkrachtplan moeten de onderliggende oorzaken van de geconstateerde cruciale uitdagingen aanpakken en lijken uit financieel en budgettair oogpunt houdbaar. Een groot aantal investeringen in digitale infrastructuur voor overheidsdiensten staat gepland, op zowel het centrale als het gemeentelijke niveau. In combinatie met een programma voor een ingrijpende vereenvoudiging van procedures zouden deze investeringen moeten leiden tot een blijvende structurele verandering in het functioneren van de overheidsdiensten en zouden zij een oplossing moeten bieden voor het beperkte aantal overheidsdiensten dat digitaal beschikbaar is voor zowel burgers als bedrijven. Voorts zouden aanzienlijke digitale investeringen bij de belastingdienst moeten bijdragen aan de strijd tegen belastingontduiking en smokkel en zouden zij de regeldruk voor belastingplichtigen moeten reduceren. De invoering van digitale processen en instrumenten in de rechtspraak zal, in combinatie met de opleiding van rechters en griffiepersoneel, de rechtbanken beter laten functioneren. Investerings in onderwijs, sociale voorzieningen, zorg en arbeidsbemiddeling, en de bij- en omscholing van werknemers, met een klemtoon op groene en digitale vaardigheden, zouden de veerkracht moeten veilig stellen en de kwaliteit van deze kritieke diensten verbeteren, op een inclusieve en duurzame wijze. Aanzienlijke investeringen staan ook gepland om de langetermijndoelstellingen van het milieu- en decarbonisatiebeleid te helpen behalen, onder meer in de energie-efficiënte renovatie van gebouwen, strategische projecten voor groene stadsvernieuwing, rehabilitatie van door bruinkoolwinning getroffen gebieden, installatie van oplaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen en maatregelen ten behoeve van herbebossing en duurzame landbouw.
- (35) Het blijvend effect van het herstel- en veerkrachtplan kunnen ook worden versterkt door synergie-effecten tussen het herstel- en veerkrachtplan en andere programma's die door de Europese Unie worden gefinancierd (daaronder begrepen fondsen van het EU-cohesiebeleid en InvestEU), met name door de diepgewortelde territoriale uitdagingen ingrijpend aan te pakken en door een evenwichtige ontwikkeling te bevorderen.

Monitoring en uitvoering

- (36) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt h), van en bijlage V, criterium 2.8, bij Verordening (EU) 2021/241 zijn de in het herstel- en veerkrachtplan voorgestelde regelingen afdoende (score B) om te zorgen voor een doeltreffende monitoring en uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het beoogde tijdschema en de beoogde mijlpalen en streefdoelen, alsmede de daarbij behorende indicatoren.
- (37) Het herstel- en veerkrachtplan bevat een beheer- en controlesysteem met vier instanties: het coördinatieagentschap voor de herstel- en veerkrachtfaciliteit, de bevoegde diensten van de vakministeries, uitvoeringsinstanties en de Auditdienst van de Staat (“EDEL”). De algemene verantwoordelijkheid voor de coördinatie van de uitvoering en monitoring ligt bij het recentelijk opgerichte coördinatieagentschap voor de herstel- en veerkrachtfaciliteit, dat onderdeel is van het ministerie van Financiën. Het overgrote deel van de uitvoeringsinstanties die met de uitvoering van de maatregelen is belast, moet nog worden aangewezen. Overeenkomstig artikel 20, lid 5, punt e), van Verordening (EU) 2021/241 moet Griekenland, om te voldoen aan artikel 22 van die verordening, het beheer- en controlesysteem opzetten voordat het eerste betalingsverzoek bij de Commissie wordt ingediend. Het herstel- en veerkrachtplan bevat een gedetailleerd overzicht van de geplande monitoring- en rapportageprocedures.
- (38) De mijlpalen en streefdoelen van het herstel- en veerkrachtplan van Griekenland zijn een passend systeem om de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan te monitoren. Zij zijn doorgaans voldoende duidelijk en omvattend om te borgen dat het behalen van die mijlpalen en streefdoelen kan worden getraceerd en gecontroleerd. Voorts zijn de mijlpalen en streefdoelen relevant en acceptabel omdat de reikwijdte ervan een afspiegeling is van de algemene doelstelling van de maatregelen.

- (39) De mijlpalen en streefdoelen zijn ook relevant voor reeds voltooide maatregelen die in aanmerking komen uit hoofde van artikel 17, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241. Om een betalingsverzoek te kunnen rechtvaardigen, moeten deze mijlpalen en streefdoelen in de loop van de tijd op bevredigende wijze worden bereikt.
- (40) De lidstaten moeten zorgen voor communicatie en erkenning van de financiële steun uit hoofde van de faciliteit, in overeenstemming met artikel 34 van Verordening (EU) 2021/241. Uit hoofde van het bij Verordening (EU) 2021/240 van het Europees Parlement en de Raad¹ vastgestelde instrument voor technische ondersteuning kunnen de lidstaten om technische ondersteuning bij de uitvoering van hun herstel- en veerkrachtplan verzoeken.

Kostenberekening

- (41) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt i), van en bijlage V, criterium 2.9, bij Verordening (EU) 2021/241 is de in het herstel- en veerkrachtplan verstrekte motivering voor het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan in redelijke mate (score B) redelijk en aannemelijk, strookt het met het kostenefficiëntiebeginsel en staan de kosten in verhouding tot de verwachte nationale economische en sociale effecten.

¹ Verordening (EU) 2021/240 van het Europees Parlement en de Raad van 10 februari 2021 tot vaststelling van een instrument voor technische ondersteuning (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 1).

- (42) Een gedetailleerde uitsplitsing van de kosten per maatregel is verschaft, waarbij de methodiek voor het berekenen van de kostprijs verschilt tussen de maatregelen, en de bottom-upbenadering het meest verspreid is. Voor de aanzienlijke meerderheid van de maatregelen zijn de kosten als redelijk, aannemelijk, kostenefficiënt en in verhouding te bestempelen. Het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan staat ook in verhouding tot de verwachte sociaal-economische effecten van de in het herstel- en veerkrachtplan opgenomen beoogde maatregelen op de economie en de verschaftte onderbouwing van de kostenraming is doorgaans voldoende. Voor een beperkt aantal kostenramingen kwamen de kosten in redelijke mate hoger uit dan de bandbreedte voor kosten. De kostenraming werd gemaakt door een externe consultant en kreeg de goedkeuring van het Griekse nationaal comité voor de productiviteit. Ten slotte zijn de geraamde totale kosten van het ingediende herstel- en veerkrachtplan in overeenstemming met het kostenefficiëntiebeginsel, en staan de kosten in verhouding tot het verwachte nationale economische en sociale effect.

Bescherming van de financiële belangen van de Unie

- (43) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt j), van en bijlage V, criterium 2.10, bij Verordening (EU) 2021/241 zijn de in het herstel- en veerkrachtplan voorgestelde regelingen passend (score A) om corruptie, fraude en belangenconflicten bij het gebruik van de financiële middelen die op grond van die verordening zijn verstrekt, te voorkomen, op te sporen en recht te zetten, en wordt verwacht dat de regelingen daadwerkelijk dubbele financiering in het kader van die verordening en andere Unieprogramma's voorkomen. Dit laat de toepassing onverlet van andere instrumenten om de naleving van het Unierecht te bevorderen en te handhaven, onder meer het voorkomen, opsporen en corrigeren van corruptie, fraude en belangenconflicten, en het beschermen van de Uniebegroting conform Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad¹.

¹ Verordening (EU, Euratom) 2020/2092 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2020 betreffende een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting (PB L 433I van 22.12.2020, blz. 1).

- (44) Een aanvullende mijlpaal vormt de eis dat het juridische mandaat van de Auditdienst van de Staat moet worden vastgesteld en dat de beheerscontrole- en auditsystemen moeten worden opgezet waarmee: a) data kunnen worden verzameld en het bereiken van mijlpalen en streefdoelen kan worden gemonitord; b) beheersverklaringen en de samenvatting van de uitgevoerde audits, maar ook betalingsverzoeken kunnen worden opgesteld, en c) de procedures kunnen worden vastgelegd voor het verzamelen en opslaan van data over begunstigten, contractanten, subcontractanten en beneficial owners, overeenkomstig artikel 22 van Verordening (EU) 2021/241, voor het eerste betalingsverzoek tegen 30 september 2021. Er moet een specifiek auditverslag komen over de opzet van het systeem. Dat verslag moet eventuele geconstateerde zwakke punten en genomen of geplande remediërende maatregelen analyseren.

- (45) Het controle- en auditsysteem dat Griekenland heeft opgezet, is coherent vormgegeven om te voldoen aan de vereisten van Verordening (EU) 2021/241. Het interne controlesysteem is gebaseerd op robuuste processen en structuren: de rol en verantwoordelijkheid van de verschillende actoren bij controles en audits zijn helder, er is een passende scheiding tussen de betrokken controlefuncties en de onafhankelijkheid van de actoren die audits uitvoeren, is geborgd. De Auditdienst van de Staat voert audits uit om na te gaan of de uitvoeringsinstanties die met de het beheer en uitvoering van de goedgekeurde projecten belast zullen worden, procedures uitvoeren om fraude, corruptie en belangenconflicten bij het gebruik van de financiële middelen die op grond van Verordening (EU) 2021/241 zijn verstrekt, te voorkomen, op te sporen en recht te zetten, met inbegrip van regelingen die gericht zijn op het voorkomen van dubbele financiering uit andere Unieprogramma's, alsmede de inachtneming van toepasselijke voorschriften. Iedere uitvoeringsinstantie krijgt een score voor haar inherente en controlerisico en de Auditdienst van de Staat stelt zijn auditprioriteiten op basis van de risicoscore vast. Dubbele financiering op grond van Verordening (EU) 2021/241 en andere Unieprogramma's wordt voorkomen via verschillende controleniveaus. De onafhankelijke register-accountants moeten de uitvoeringsinstanties controleren die belast zijn met de uitvoering en het beheer van de hervormingen en investeringen. Het coördinatieagentschap voor de herstel- en veerkrachtfaciliteit wordt belast met de algemene coördinatie en monitoring van het herstel- en veerkrachtplan en vormt het unieke contactpunt tussen de Griekse autoriteiten en de Commissie. De betalingsverzoeken moeten door het coördinatieagentschap voor de herstel- en veerkrachtfaciliteit halfjaarlijks bij de Commissie worden ingediend, na controle van het behalen van de mijlpalen en streefdoelen via het herstel- en veerkrachtfaciliteitsmanagementinformatiesysteem, samen met de beheersverklaring en de samenvatting van de audits die de Auditdienst van de Staat heeft uitgevoerd. De verwachting is dat de actoren die verantwoordelijk zijn voor controles, zullen beschikken over de wettelijke bevoegdheid en de administratieve capaciteit om de hun rollen en taken op zich te nemen.

- (46) Griekenland heeft aangegeven dat een IT-tool in ontwikkeling is voor het beheer van en de rapportage over de mijlpalen en streefdoelen, om te voldoen aan de specifieke beheer- en rapportagevoorwaarden uit het herstel- en veerkrachtplan. Overeenkomstig artikel 20, lid 5, punt e), van Verordening (EU) 2021/241 moet Griekenland deze maatregel uitvoeren om te voldoen aan artikel 22 van die verordening.

Samenhang van het herstel- en veerkrachtplan

- (47) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt k), van en bijlage V, criterium 2.11, bij Verordening (EU) 2021/241 bevat het herstel- en veerkrachtplan in hoge mate (score A) maatregelen voor de uitvoering van hervormingen en publieke investeringsprojecten die coherente acties vormen.

- (48) Hervormingen en investeringen die in het Griekse herstel- en veerkrachtplan worden gepresenteerd, zijn onderling complementair. Zij zijn gebaseerd op een omvattend groeiplan, dat zorgt voor de samenhang ervan en bijdraagt aan een slimme, inclusieve en duurzame economische ontwikkeling in de toekomst. De vier belangrijkste pijlers van het herstel- en veerkrachtplan – met name: a) groene transitie; b) digitale transformatie; c) werkgelegenheid, vaardigheden en sociale cohesie, en d) private investeringen en transformatie van de economie – zijn onderling sterk verweven en versterken elkaar. Zij bevatten maatregelen met betrekking tot de digitale transformatie, die key enablers zijn voor de groene en circulaire transitie van de Griekse economie. Ook de opname van klimaat- en duurzaamheidscriteria uit de pijler van de groene transitie zou de uitrol van digitale technologie moeten versterken en bijdragen aan de uitvoering van de digitale pijler. De strategische investeringen in digitale meerlandenprojecten en in opkomende technologie moet voor de nodige schaalgrootte en interoperabiliteit helpen te zorgen. De derde pijler moeten dan weer ervoor zorgen dat de digitale en groene transitie eerlijk zullen verlopen voor de hele Griekse samenleving, door prioriteit te geven aan duurzame banencreatie, het verbeteren van het onderwijsstelsel en de vaardigheden, en de levering van hoogkwalitatieve en doeltreffende gezondheids- en sociale-zorgdiensten. De vierde pijler zet in op het mobiliseren van private en publieke investeringen om het concurrentievermogen te stimuleren, productiviteit en langetermijngroei te ondersteunen en nieuwe banen te scheppen. Daarnaast creëert hij de institutionele kaders die de digitale en groene transitie in Griekenland moeten helpen waar te maken.

Gelijkheid

- (49) Het herstel- en veerkrachtplan bevat een reeks maatregelen die moeten bijdragen aan het aanpakken van de uitdagingen op het gebied van gendergelijkheid en gelijke kansen voor iedereen. Daarbij gaat het om gerichte hervormingen en investeringen op het gebied van werkgelegenheid, vaardigheden, gezondheid en sociale cohesie. Deze maatregelen zijn onder meer gericht op langdurig werklozen, mensen met een handicap en dak- en thuislozen, mensen die tot een etnische minderheid behoren, migranten en asielzoekers, en mensen in extreme armoede. Het herstel- en veerkrachtplan zet verder in op bewustmaking van diversiteit in de private en de publieke sector en op het versterken van monitoringmechanismen. In termen van gendergelijkheid bevat het herstel- en veerkrachtplan een aantal maatregelen om de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen te bevorderen, onder meer door gerichte werkgelegenheidssubsidies en programma's om vaardigheden te verbeteren en door de voorzieningen voor voor- en vroegschoolse educatie en kinderopvang uit te breiden. Daarnaast bevatten diverse andere maatregelen, ook al zijn zij niet uitdrukkelijk gericht op het bevorderen van gelijke kansen, wel een gelijkheidsaspect. Tijdens de uitvoeringsfase van het herstel- en veerkrachtplan moet het verzamelen van data die zijn uitgesplitst naar geslacht en etnische achtergrond, zorgen voor een betere beoordeling en follow-up van gelijkheidskwesties.

Zelfbeoordeling van de beveiliging

- (50) Het herstel- en veerkrachtplan bevat een zelfbeoordeling van de beveiliging voor investeringen in digitale capaciteit en connectiviteit. Wat betreft investeringen in connectiviteit en met name in 5G-netwerken brengt het herstel- en veerkrachtplan de mogelijke veiligheidsproblemen en daarmee samenhangende risico's in kaart en komt het met mitigerende maatregelen die voor elk van die risico's kunnen worden getroffen op basis van de gemeenschappelijke objectieve criteria in de EU-toolbox inzake 5G-cyberbeveiliging.

- (51) Het herstel- en veerkrachtplan bevat diverse grensoverschrijdende projecten en projecten waarbij meerdere landen betrokken zijn, vooral in de digitale pijler. Dit zijn investeringsprojecten met een digitale dimensie, zoals investeringen in de “5G-corridors”, die ook de grensoverschrijdende corridor Thessaloniki-Sofia-Belgrado zouden moeten ondersteunen, en investeringen in kleine satellieten, die de interoperabiliteit met het initiatief Europese kwantumcommunicatie-infrastructuur moet borgen. Daarnaast moet het project voor investeringen in onderzeese glasvezelkabels bijdragen aan de aanleg van onderzeese glasvezelkabels voor de interconnectie van het Griekse vasteland met de eilanden en met Cyprus. Het herstel- en veerkrachtplan omvat ook investeringen in een nieuw hoogperformant computersysteem om het bestaande systeem van de nationale infrastructuur voor onderzoek en technologie en de onderlinge verbondenheid daarvan met de EuroHPC-supercomputers te upgraden, alsmede investeringen in de oprichting van een nationaal cyberbeveiligingsoperatiecentrum en de uitbouw van netwerken met vergelijkbare centra van andere lidstaten. Voorts ontwikkelt het herstel- en veerkrachtplan het raamwerk voor de Europese gemeenschappelijke diensten voor data-infrastructuur en het aanbieden van centrale cloudcomputinginfrastructuur en -diensten.

Raadplegingsproces

- (52) Het herstel- en veerkrachtplan bevat een apart onderdeel met een beschrijving van de consultatieprocedure die heeft plaatsgevonden voordat het herstel- en veerkrachtplan bij de Commissie is ingediend. Ook bevat het herstel- en veerkrachtplan een lijst van de stakeholders die tussen juli 2020 en april 2021 zijn geconsulteerd en die input hebben gegeven bij de voorbereiding ervan; daarbij ging het onder meer om vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden, het bedrijfsleven en andere economische verenigingen, ngo's en essentiële sociale partners. Daarnaast geeft het herstel- en veerkrachtplan voorbeelden van aanbevelingen van hervormingen en investeringen die bij de opstelling van het herstel- en veerkrachtplan zijn meegenomen. Om voor het nodige draagvlak bij de betrokken actoren te zorgen, is het van cruciaal belang dat alle lokale autoriteiten en stakeholders (zoals sociale partners) in kwestie bij de hele uitvoeringsfase van de investeringen en hervormingen in het herstel- en veerkrachtplan worden betrokken.

Positieve beoordeling

- (53) Na de positieve beoordeling door de Commissie van het herstel- en veerkrachtplan van Griekenland waaruit blijkt dat het herstel- en veerkrachtplan op bevredigende wijze voldoet aan de beoordelingscriteria van Verordening (EU) 2021/241, moeten, overeenkomstig artikel 20, lid 2, van, en bijlage V bij, die verordening, in dit besluit de voor de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan noodzakelijke hervormingen en investeringsprojecten worden vastgelegd, alsmede de relevante mijlpalen, streefdoelen en indicatoren en het bedrag dat door de Unie ter beschikking wordt gesteld voor de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan in de vorm van niet-terugbetaalbare financiële steun en steun via leningen.

Financiële bijdrage

- (54) De geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan van Griekenland bedragen 31 164 331 515 EUR. Aangezien het herstel- en veerkrachtplan op bevredigende wijze voldoet aan de beoordelingscriteria van Verordening (EU) 2021/241, overeenkomstig artikel 20, lid 2, van die verordening, en aangezien voorts het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan hoger is dan de maximale financiële bijdrage die voor Griekenland beschikbaar is, moet de aan het herstel- en veerkrachtplan van Griekenland toegewezen financiële bijdrage gelijk zijn aan het totale bedrag van de financiële bijdrage die beschikbaar is voor Griekenland.
- (55) Overeenkomstig artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 moet de berekening van de maximale financiële bijdrage voor Griekenland uiterlijk op 30 juni 2022 worden bijgewerkt. Overeenkomstig artikel 23, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 moet thans een bedrag voor Griekenland ter beschikking worden gesteld, dat de in artikel 11, lid 1, punt a), van die verordening bedoelde maximale financiële bijdrage niet overstijgt, voor een juridische verbintenis op uiterlijk op 31 december 2022. Indien noodzakelijk moet de Raad na het bijwerken van de maximale financiële bijdrage op voorstel van de Commissie dit besluit wijzigen om zonder onnodige vertraging de bijgewerkte maximale financiële bijdrage, berekend overeenkomstig artikel 11, lid 2, van die verordening, daarin op te nemen.
- (56) Voorts heeft Griekenland steun via leningen aangevraagd om aanvullende hervormingen en investeringen te ondersteunen. Het maximale volume van de door Griekenland aangevraagde leningen bedraagt minder dan 6,8 % van zijn bruto nationaal inkomen in 2019 in lopende prijzen. Het bedrag van de geraamde totale kosten van het herstel- en veerkrachtplan is hoger dan het totaal van de voor Griekenland beschikbare financiële bijdrage en de aangevraagde steun via leningen.

- (57) De te verlenen steun moet worden gefinancierd uit de lenigen die de Commissie namens de Commissie aangaat op basis van artikel 5 van Besluit (EU, Euratom) 2020/2053 van de Raad¹. De steun moet in termijnen worden uitbetaald zodra Griekenland de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen die zijn vastgesteld in verband met de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt.
- (58) Griekenland heeft verzocht om voorfinanciering van 13 % van de financiële bijdrage en 13 % van de lening. Dat bedrag moet aan Griekenland ter beschikking worden gesteld onder voorbehoud van de inwerkingtreding van en in overeenstemming met de in artikel 23, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 bepaalde overeenkomst (de “financieringsovereenkomst”) en de in artikel 15, lid 2, van die verordening bepaalde leningsovereenkomst (de “leningsovereenkomst”).
- (59) Dit besluit moet de uitkomst onverlet laten van eventuele procedures met betrekking tot de toekenning van Uniemiddelen uit hoofde van andere Unieprogramma’s dan de faciliteit of van eventuele procedures met betrekking tot verstoringen van de werking van de interne markt, met name uit hoofde van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag. Het doet geen afbreuk aan het vereiste dat de lidstaten, uit hoofde van artikel 108 van het Verdrag, de Commissie op de hoogte brengen van voorgenomen steunmaatregelen,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

¹ Council Decision (EU, Euratom) 2020/2053 of 14 December 2020 on the system of own resources of the European Union and repealing Decision 2014/335/EU, Euratom (PB L 424 van 15.12.2020, blz. 1).

Artikel 1

Goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan

De beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan van Griekenland op grond van de criteria van artikel 19, lid 3, van Verordening (EU) 2021/241 wordt goedgekeurd. De hervormings- en investeringsprojecten in het kader van het herstel- en veerkrachtplan, de regelingen en het tijdschema voor de monitoring en de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van de relevante mijlpalen en streefdoelen, alsmede de aanvullende mijlpalen en streefdoelen met betrekking tot de betaling van de lening, de relevante indicatoren voor het bereiken van de beoogde mijlpalen en streefdoelen, en de regelingen voor volledige toegang door de Commissie tot de relevante onderliggende gegevens worden vastgelegd in de bijlage bij dit besluit.

Artikel 2
Financiële bijdrage

1. De Unie stelt Griekenland een financiële bijdrage ter beschikking in de vorm van niet-terugbetaalbare steun ten bedrage van 17 769 942 602 EUR¹. Een bedrag van 13 515 279 418 EUR is beschikbaar om uiterlijk op 31 december 2022 in een juridische verbintenis te worden vastgelegd. Indien de in artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 bedoelde bijwerking voor Griekenland een bijgewerkte maximale financiële bijdrage oplevert die gelijk is aan of hoger is dan 17 769 942 602 EUR, wordt een verder bedrag van 4 254 663 184 EUR ter beschikking gesteld om van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 in een juridische verbintenis te worden vastgelegd. Indien de in artikel 11, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241 bedoelde bijwerking voor Griekenland een bijgewerkte maximale financiële bijdrage oplevert die lager is dan 17 769 942 602, wordt het verschil tussen de bijgewerkte maximale financiële bijdrage en het bedrag van 13 515 279 418 EUR ter beschikking gesteld om overeenkomstig de procedure van artikel 20, lid 8, van Verordening (EU) 2021/241 in een juridische verbintenis te worden vastgelegd voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.

¹ Dit bedrag stemt overeen met de financiële toewijzing na afrek van het proportionele aandeel van Griekenland in de uitgaven als bedoeld in artikel 6, lid 2, van Verordening (EU) 2021/241, berekend overeenkomstig de in artikel 11 van die verordening vastgestelde methode.

2. De financiële bijdrage van de Unie wordt door de Commissie aan Griekenland in termijnen beschikbaar gesteld in overeenstemming met de bijlage bij dit besluit. Als betaling voor voorfinanciering wordt een bedrag van 2 310 092 538 EUR ter beschikking gesteld dat gelijk is aan 13 % van de financiële bijdrage. De voorfinanciering en de termijnen mogen door de Commissie worden uitbetaald in een of meerdere tranches. De omvang van de tranches is afhankelijk van de beschikbaarheid van de middelen.
3. De voorfinanciering wordt vrijgegeven onder voorbehoud van de inwerkingtreding van en in overeenstemming met de financieringsovereenkomst. De voorfinanciering wordt vereffend door deze evenredig in mindering te brengen op de betaling van de tranches.
4. De vrijgave van de tranches in overeenstemming met de financieringsovereenkomst is afhankelijk van de beschikbare middelen en van een besluit van de Commissie overeenkomstig artikel 24 van Verordening (EU) 2021/241 dat Griekenland de desbetreffende mijlpalen en streefdoelen die zijn vastgesteld in verband met de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Om in aanmerking te komen voor betaling moet Griekenland de mijlpalen en streefdoelen uiterlijk op 31 augustus 2026 halen, onder voorbehoud van de inwerkingtreding van de in lid 1 bedoelde juridische verbintenissen.

Artikel 3
Steun via leningen

1. De Unie stelt aan Griekenland een lening ter beschikking ten belope van ten hoogste 12 727 538 920 EUR.
2. De steun via leningen wordt door de Commissie in termijnen aan Griekenland beschikbaar gesteld in overeenstemming met de bijlage bij dit besluit. Als betaling voor voorfinanciering wordt een bedrag van 1 654 580 060 EUR ter beschikking gesteld dat gelijk is aan 13 % van de lening. De voorfinanciering en de termijnen mogen door de Commissie worden uitbetaald in een of meerdere tranches. De omvang van de tranches is afhankelijk van de beschikbaarheid van de middelen.
3. De voorfinanciering wordt vrijgegeven onder voorbehoud van de inwerkingtreding en in overeenstemming met de leningsovereenkomst. De voorfinanciering wordt vereffend door deze evenredig in mindering te brengen op de betaling van de tranches.
4. De vrijgave van de tranches in overeenstemming met de leningsovereenkomst is afhankelijk van de beschikbare middelen en van een besluit van de Commissie overeenkomstig artikel 24 van Verordening (EU) 2021/241 dat Griekenland de aanvullende mijlpalen en streefdoelen die door de lening worden gedekt en die zijn vastgesteld in verband met de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Om in aanmerking te komen voor betaling, moet Griekenland de door de lening gedekte aanvullende mijlpalen en streefdoelen uiterlijk op 31 augustus 2026 halen.

Artikel 4

Adressaat van het besluit

Dit besluit is gericht tot de Helleense Republiek.

Gedaan te ...,

Voor de Raad

De voorzitter
